

GÖTEBORG FRIIDROTT

STUDIE

IDEELLT ENGAGEMANG

Göteborgs Friidrottsförbund

De andra och Du

Prolog

Hur etablerar människor en känsla av mening genom det idrottsliga funktionärskapet? Det är frågan som ur ett somatiskt perspektiv – alltså hur våra sinnen, rörelser och kroppsliga upplevelser formar och återspeglar kultur, utforskas i berättelsen från Göteborgsvarvsveckan 2025.

Utgångspunkten är sociologen Doreen Masseys princip thrown togetherness – att människan och rummet formar varandra. Och att mötet med andra kan förändra hur vi ser på funktionärskap, föreningsliv och vår egen plats i det.

Ambitionen med arbetet är att utforska funktionärskapets funktion som kulturellt meningsskapande och därigenom bidra med perspektiv på normer, värderingar och rutiner. Studien baseras på observationer, intervjuer och dialoger - och fokuserar på kroppsliga, sociala och kulturella aspekter av funktionärskap. Arbetet är kopplat till teorier om plats, väntan och sociala processer.

Arbetet är genomfört av Sara Tibell, Göteborgs Friidrottsförbund, via etnologistudier och i samverkan två föreningarna inom Göteborgsregionen, samt i möte och dialog med Jessica Olin, Sävedalens AIK.

Kapitel 1 - De andra och Du

14 maj 2025, Stafettvarvet, Slottsskogen, Göteborg

Porten till Frölundaborgs lilla hockeyrink är uppskjuten, men allt du kan se är mörka skuggor, miniatyrer av människor som tränger längre in mot mitten, närmre varandra. Skuggorna sammanflätar flertalet berättelser som idag förenas till en – den om funktionärskapet. Dova röster försöker bringa mening i stunden genom att dela erfarenhet från tidigare föreningsuppdrag eller småprata om barnens träning. De rör sig med förhöjd sensibilitet - skärpt uppmärksamhet, i försök att förstå den tillfälliga vardag som uppstår när människor flätas samman från olika håll [1]. En sammanflätning som väntar på att bli definierad, bestämd och formad av människorna i rummet, men blir konstant fränkopplad av nya ankomster [2]: "Hej, jag heter Kajsa. Jag ska vara med!".

Kajsa tar emot sin funktionärsjacka: "Jaha, då får jag ta av mig ganska mycket här då". Hon klär snabbt av sig sin jeansjacka och tjocka tröja, ställer sig intill de andra i gruppen som försiktigt lägger märke till att de nu har blivit fler: "Har du varit med förut?", "Ja, jag var med på Lindholmenstafetten, men annars nej", säger Kajsa med andan i halsen. Det var som att hon kom rusande hit från en annan plats, men var samtidigt redan klar för den kommande stunden - när villkoren ändrades. Hennes spända kroppshållning och sökande ögon speglar känslan av förlorad kontroll då såväl mellanmänskliga relationer som förhållningssätt till vardagens materialiteter (de fysiska föremål och platsen som omger oss) nu är under kulturell omvandling [4] - den process där relationer och gemensamma sätt att vara börjar ta form.

I mitten av gruppen hukar en man över en kartonglåda med signalvästar. "Västar!" ropar mannen och viftar med en gul väst för att påkalla uppmärksamhet. Några personer lyssnar till hans uppmaning och med små, stillsamma justeringar förflyttar sig från den större massan, närmare mannen för att hämta en väst.

I rummet finns också **Du**, som står för dig själv, formar din egen svarta kontur och som genom ordlös kommunikation [3] anpassar dig tillräckligt för att vara där, men aldrig riktigt flätar dig samman med gruppen. Sådana kroppsliga och ibland ordlösa uttryck kan ses som ett sätt att skapa ordning, ett sätt att subtilt interagera för att framkalla den känsla av kulturell mening [5] som uppstår när vi anpassar oss till villkor eller, beroende på person, delar normer, rutiner och värderingar med andra. Lika formande för rummet är mannens agerande som fungerar som en kommunikationsväg och visar hur ett gemensamt uppdrag kan förvaltas: "Vantar, BLÅ, här", ropar han högt. "Ska vi ha sådana?" frågar Du förundrad, plockar upp ett par och knycklar dem lättvindigt in i handen.

När materialet är utdelat till hela gruppen reser sig mannen långsamt upp och ser att en annan person nu tagit över ansvaret för gruppens riktning:

“Ska vi köra igång då?” En ny röst tar ordet och söker med sin blick bekräftelse från de andra.

”Hur ska vi dela upp det då? Alla kan inte bara springa som yra höns!”

”Kan vi inte bara räkna så att alla får en siffra?”

”Hur många är vi?”

”Nu delar jag upp!”

“Är du ett? Vem var femma?”

“Eller ska vi gå tillsammans till de olika stationerna först, i storgrupp?” frågar den nya ledaren i samma stund han hör och ser att oordning uppstår. De nickar tyst. Det som skulle kunna vara en källa till konflikt leder istället till en intuitiv rollfördelning som bekräftas genom ett stillsamt och avvaktande kroppsspråk, en tyst överenskommelse. Ianspråktagande av det gemensamma målet är ett förhållningssätt som ligger bortom det enskilda (6) - när individen förkroppsligar sitt funktionärsuppdrag, alltså tar in uppdraget i kroppen och låter det bli en del av hur man upplever och skapar mening i stunden. Med västar, handskar och annat material för att hantera sin funktionärsstation går de nu ut genom den stora portöppningen.

Men när rummet komprimeras, luften förtätas och gruppen förflyttas mellan två platser, blir glipan mellan dig själv och dig som funktionär för en stund åter synlig.

För några verkar gränsen mellan mig och dig vara viktig att bevara - medan andra utmanar och överskrider denna gräns [7]. Medan de flesta går två och två, några tre om tre, är Du fortsatt i din egen skugga, med någon meters luft från de andra kropparna. Din kommunikation är fortsatt ordlös.

En av *de andra* blickar upp och frågar gladeligen “Kommer vi se loppet från där vi ska vara?”. “Ja, ja, det kommer du”, svarar en annan. “Bra, det gäller ju att förena nytta med nöje. Särskilt när min dotter är med och springer”.

När gruppen nått fram till sin funktionärsstation står **Du** fortsatt ordlös och söker självständigt efter information i din telefon. Dina ögon sneglar snett mot några som står tätt ihop och som, likt dig, börjat läsa instruktioner från arrangören. De tittar på varandra med förvirrade ögon: “Jag känner, jag hänger verkligen inte med, säger en av dem. “Jag fattar det, jag tycker att det är lika jobbigt.” svarar den andre när en tredje snabbt bryter in i en annan gruppering efter att ha hört något som verkar användbart.

.....

Göteborgs Friidrottsförbund

....”Nu hade ni fattat något som vi inte hade fattat?” frågar hon högt i försök att hantera de, återigen, nya villkor som uppkommit: ”Ja, man tror ju innan att det ska vara strukturerat och att man ska få en bestämd uppgift - men ganska snart inser man att det är väldigt intuitivt” [8].

”Vad händer här då?” Han som tog det informella ansvaret, greppet om det gemensamma målet, bryter sig in i gruppen med armarna i kors som en fysisk barriär. Han vrider huvudet förundrat, delar några ord med gruppen, för att sen yttra sig: ”Ja, gör så. Vi får tänka nytt”.

I mötet mellan individens levda erfarenhet — av livet i stort, av föreningsliv, av det enskilda evenemanget — och kollektivets kulturella normer, värderingar och rutiner, skapas ett rum för mening. Men för att hålla ihop oss själva, vår egen subjektivitet, har vi ofta inget annat val än att anpassa oss till de villkor som dyker upp - och det gör vi på olika sätt. Stabiliseringen av funktionärsskapet är en konstant pågående social process. Den bärs av alla som är där, även **Du**, som stod i din egen skugga.

Kapitel 2 - ”Ursäkta, serverar ni Gin & Tonic?”

18 maj 2025, Handelshögskolan, Göteborg

En äldre man på cykel plingar ivrigt. Ansiktet förvrängs och han plingar igen lite hårdare. Hastigheten på cykeln avtar inte. Fotgängare drar sig undan och funktionärerna går mot den 60 meter långa rad av träbord som ramar in vätskestationen vid 18 kilometer för Göteborgsvarvet. Cykelbanan, för vissa, är idag inte längre den vältrafikerade allé där var och en håller sig till sin fil. Arrangemanget, platsens funktion och funktionärernas klädsel suddar ut den gränsen.

”Vilken uniform vi har! Helsvart jacka, helsvarta skor, helsvarta byxor”, säger hon och sträcker fram benet och rör på foten. ”Ja, om det inte vore för handskarna då”, säger en annan av funktionärerna och drar på sig gula gummihandskar som skyddar mot att smuts blandas med löparnas dricksvatten.

Gruppen samlas. De står med händerna i fickorna, armarna i kors eller tittar lätt ned mot marken. ”Vilka har varit med förut?” I samma sekund som hon – huvudfunktionären – frågar, sträcker merparten av funktionärerna på sig, räcker upp handen och ler med hela kroppen när samma röst därefter säger: ”Då kan ni gå till borden med vatten.

Övriga stannar kvar. De glider sakta närmare intill varandra för att fylla tomrummet som uppstått och lämnat flera meter mellan kropparna.

Efter att funktionärerna ställt sig vid varsitt bord uppstår återigen ett tomrum, ett till en början ordlöst tillstånd, en väntan som satt sig i kroppen. För att klara av den inre förberedelsen - och rastlösheten den skapar - börjar det småpratas igen: om vardagligheter, om funktionärsuppgifter, om man varit här tidigare, om kläderna och om likheterna oss emellan: "Visst är vi den bästa klubben?" "Vilken klubb har flest funktionärer, tror ni?"

Plötsligt kommer en man gående på cykelbanan och stannar upp vid funktionärerna. "Ursäkta, serverar ni Gin och Tonic här? Eller är det för tidigt?" skratrar han. En tidigare offentlig plats har återigen omladdats med en ny mening. Funktionärerna, som blir funktionärer endast iklädda sina svarta jackor, stående bakom ett bord, ler mest mot mannen och återgår sedan till sin gemensamma ordning.

"Ja, men passa på nu". "Det är ändå 35 minuter kvar" säger en funktionär till en annan som vill lämna för att gå på toaletten. "Vi står ju här!".

"Visst är vi den bästa klubben?"
"Vilken klubb har flest funktionärer, tror ni?"

Vem ska bli den andre?

Klockan 14.23 - 83 minuter in i loppet

"Vi behöver två personer till första bordet!" En person springer. De andra avvaktar vem som ska bli *den andre*. De flesta anpassar sig till de villkor som nu stabiliserats — och paradoxalt nog blir inaktivitet ett gemensamt uttryck för att bevara stabiliteten — förutom för några få.

En ung kille springer målmedvetet fram med vattenslangen. Trycket är högt. Han flyttar slangen djupare ned i hinken för att inte skvätta på någon. "Ska jag hålla hela förpackningen med muggar här i?" frågar en funktionär. "Ja!" Svaret är tydligt. Tempot är högt. Och funktionärerna fokuserar för att inte förlora kontrollen. "Nej! Vi håller inte i så många samtidigt. Vi måste hinna med och tappa vatten i muggarna!" säger någon hastigt.

En kvinna befinner sig på bilvägen som idag fungerar som promenad-och cykelväg, parallellt med vätskestationen. Hon lutar sig mot staketet och ropar till funktionärerna: "Ursäkta, är det vatten?" "Ja" "Skulle jag kunna få en mugg?" "Det är till hunden!". En funktionär tar en mugg, ger den till kvinnan och går sedan med bibehållen kontroll tillbaka till sin funktion. Sex timmar återstår av dagen. När funktionärerna sedan går hem upplöses deras gemensamma rutiner, villkor och normer. Nästa gång kommer de att *destabiliseras*, *stabiliseras* och *destabiliseras* igen.

Kapitel 3 - "Sätt dig här, jag ska visa!"

Prolog

Vilken betydelse bär funktionärsskapet för en förening — och vems behov fyller det egentligen? Svaret finns inte i argumenten om föreningslivets symboliska värde — utan i det som sker mellan människor.

Mötet med huvudfunktionären Jessica Olin, Sävedalens AIK.

December 2025, Vallhamra IP, Partille

"För det kan jag säga med Göteborgsvarvet: vår station blir ju full med en gång när vi släpper platserna. Så nånting gör vi ju rätt. De flesta har ju varit med i flera-år, säger Jessica. Och när de går hem säger de: 'Gud vad kul det var, vi ses nästa år!' Det var en kvinna som sa: 'Jag brukar se det som ett tv-spel, man kommer med krattan så åh-åh där kommer någon — då tar jag den här muggen innan.' Så hon bara: 'Nu startar vi tv-spelet så kör vi!'"

Jessica är sedan fem år tillbaka huvudfunktionären, den sammanhållande länken mellan arrangören och föreningen. Hennes allra första möte med föreningsliv var som bekant när hon var ung. Hon presenterades för flera idrotter och hade en tydlig ledstjärna — hennes mamma, som var familjens lokala fotbollsklubbs första kvinnliga ordförande. Jessicas mamma och dennes man valde också att anmäla sig som volontär till Göteborgsvarvet de år de själva inte sprang loppet, vilket gjort att Jessicas första möten med både Göteborgsvarvet och friidrott i allmänhet har varit som publik, tills dess att hennes son var tillräckligt gammal för att bli medlem i en friidrottsförening.

"Nu startar vi TV-spelet, så kör vi!"

”Min son spelade först innebandy en kort period. Där kände jag inte jättesug att engagera mig, men jag tror det var för att föreningen var så himla rörig. Man fick inte ens något inbetalningskort?” säger Jessica och fortsätter: ”Jag jobbar ju på ett föräldrakooperativ och gillar att bjuda in till typ loppis. Jag vill att folk ska trivas och att man ska känna att man är med i ett sammanhang. Miljöstationerna och flaggvakterna — de får kämpa lite mer, men de är ju också mer ensamma på sina positioner. Vi är ju i grupp. Jag tänker att det gör mycket också — att man inte blir så utsatt i sin position” säger Jessica.

Vi är idag inte längre ute i Göteborgsvarvets pulserande slag mot asfalten utan i vardagens intensiva rörelse från barns höga röster under pågående lek. Jessica tittar in mot inomhusarenan där tisdagskvällens grupper leker på höjdhoppsmattan i väntan på att den organiserade träningen ska börja. Hon ler stort med ögonen och vänder sig sedan tillbaka in i rummet.

”Jag blir bara så glad när jag ser att de har sammanhållning i laget, att de kommer hit och trivs. När jag var funktionär första gången (i föreningen) var det väldigt inkluderande. Jag fick vara i sekretariatet. Jag hade ingen aning, minns Jessica. Men då träffade jag en kvinna i föreningen och hon var super engagerad - ‘bra sätt dig här, jag ska visa’, sa hon. Det var väldigt så, inga frågor var konstiga. Jag kände mig väldigt inkluderad fast jag inte hade någon aning. Jag har alltid känt mycket värme från föreningen, säger Jessica.”

“Två personer till första bordet!”

Den värme Jessica själv möttes av i föreningen lever nu vidare i hennes eget sätt att leda funktionärer: ”Jag tycker det är viktigt att säga ‘Kom och pricka av er hos mig innan ni går’, för jag vill ändå säga ‘tack för idag bra jobbat!’. Man vill ändå ge någon feedback att du behövdes. Det hade inte gått utan dig. Att deras insats gjorde skillnad.”

Samma handsträckning som en gång räcktes henne.

”Det är ett jätte gött gäng där och alla är så flexibla eftersom de har varit med så länge. För det kom ju en väldig storm med löpare ett tag och då var det liksom såhär: Ni som krattar, kan ni komma och kasta hit slangen? ‘Ja, ja vi kommer’. Jessica imiterar sina funktionärers svar med ett leende i rösten. Eftersom man vet att de flesta kan sina grejer behöver man inte vara runt på samma sätt längre. Men just då var det ett halvt kaos på det bordet. Jag vet att jag kastar muggar i tunnan liksom, skrattar Jessica. Jag är ju en väldigt lugn person, speciellt i krissituationer, men efteråt när allt är löst, då bara oosh, vad hände där?”

För människor att vara mitt i en intensiv social process krävs struktur, vilket är Jessicas främsta uppdrag som huvudfunktionär. Att skapa förutsättningar för funktionärerna att mötas och gå mot ett gemensamt mål: "Jag gillar inte det här ingenmansland — när funktionärerna bara står. Man kanske är där för tidigt och känner att man offrar många timmar. Det är ju en jättelång dag och man har gått så mycket att man knappt kan ta sig hem och gå av spårvagnen" skrattar Jessica och fortsätter direkt: "Men att man parar ihop personer som får stå och snacka och få ett socialt sammanhang innan det blir skarpt. Och att det då inte är för mycket tid så att folk känner 'men gud vad gör jag här?'".

Stämningläget [9]— alltså hur rummet till slut har formats - har att göra med vem man är men också hur individen blir sedd av de andra i miljön. Genom att vara observant på de emotionella krafterna lär vi oss om hur lustfylld interaktion med andra människor smittar av sig. När rummet väl stabiliserat sig och människan funnit sin plats provas den ändå i varje ny rörelse, det vet vi nu. Det är i de små sakerna, glipan och interaktionen, som svaret på föreningslivets funktion och mening finns. Inte i stadgar eller anmälningslistor, utan i ögonblicket när någon säger: *sätt dig här, jag ska visa dig.*

'Samma handsträckning som en gång räcktes henne'

Arbetet utgår ifrån och relaterar till följande källor

1. 1. Bok: For Space - Doreen B Massey. 2005. Sage Publications INC
(Grundläggande referens för hela arbetet samt [2] Länk till [Adlibris](#))
2. Beckman, Anita, (2023) Mellanrummets Poesi - Om väntan, platser och tid, Budkavlen (Vol 92), <https://journal.fi/budkavlen/article/view/129757/78454>
4. Ehn, B., & Löfgren, O (2021) Kulturanalytiska verktyg, Gleerups
5. Clandinin, J., Connelly, M. (2000) Narrative Inquiry, Jossey-Bass
6. Silow Kallenberg, K & Von Unge, E & Wiklund Moreira, L, (2022) Etnologiskt fältarbete - nya fält och former. Studentlitteratur AB
- [8] (Informant 2, Förälder i förening, 2025.).

Referens: [3] s.67 [6] s.72 [7] s.68: Saltzman, K., & Sjöholm, C. (2018). Mitt körsbärsträd och din kirskaal. Biosociala gränsförhandlingar i villakvarteren. I K. Salomonsson (Red.), Mitt och ditt.: Etnologiska perspektiv på ägandets kulturella betydelse (Vol. 17). (Lund Studies in Arts and Cultural Sciences; Nr. 17). Lund Studies in Arts and Cultural Sciences.

Referens: [1] s.20-21 [4] s.14 [5] s.11: Nilsson, F & Marander-Eklund, L (2021). "Vad håller folk på med?": En studie av Coronaviruset, självreglering och kulturella stereotyper. Tidsskrift for Kulturforskning, (1).

*Studien har genomförts av Sara Ulrika Tibell, Göteborgs Friidrottsförbund
sara.tibell@goteborgfriidrott.se.*

Bilderna ägs av Göteborgs Friidrottsförbund och får bara användas efter godkännande.

I första stadiet genomfördes arbetet under vägledning av Umeå Universitet (Kurs inom etnologi). Därefter har studien arbetats om och intervju har genomförts. Studien inkluderar omkring 100 funktionärer vars huvudfunktionär godkänt vår medverkan och observation. Samtliga personer är anonyma och ibland har citat bytts ut mellan personer för att stärka anonymiteten.

GÖTEBORG FRIIDROTT